

ЛАУРА БАРНА

КО ЈЕ ГОСПОДИН С НЕУПАЉЕНОМ ЛУЛОМ?

питала сам се готово трчећим корацима прелазећи Студентски трг, запутивши се стрмом улицом поред Бајракли џамије ка његовој кући. Ваздух је из часа у час постајао гушћи а светлост све интензивнија, и већ сам их искашљавала осећајући како ми плућа преплављује магма слузи, што ми је успоравало дисање, док су ми се мисли цикцак ломиле у дуж. Али тако је било чим бих прешла умишљену линију између Студентског парка и Природно-математичког факултета. Граничник ка згуснутој историји према четири стране града, и четири правца, са четири ветра, и раскршћем с дужинском осом стрмоглављеном низ падину ка Дунаву.

Густа сенка оформљавала је простор испред мене у правилан квадрат, и смицао се чим бих покушала да га стигнем и укоракнем у његову унутрашњост; дешавало се да понекад успем и тада бих без освртања грабила оштре ивице и сместа их ролала као да прикривам трагове. И већ сам трчала отворених уста, пуштајући врелом ветру да ми шиба образе, бар привремено ослобођена осећања тежине магме у грудима.

Зауоставих се нагло пред једноспратницом у Вишњићевој 19, нервозно гужвајући папирић с исписаном адресом. Сваки пут када бих га протрљала, ширио се мирис камфора из Мартине собе у Мутаповој.

Кућа је била мала, али је захваљујући складно распоређеним формама имала нешто што сам сматрала монументалним. Два витка правоугаона прозора завршавала су се једноставним забатима, и поред плитке профилације кровног венца били су једини украси на прочељу. Исти такав мањи забат надносио се и над улазним вратима. Покушах снагом имагинације да призовем

распоред и изглед унутрашњег простора пратећи спољне форме: високе таванице с гипсаном штукатуром и облину чеоног зида главног салона који је гледао на раскршће налик омањем тргу. И могла сам у мислима сасвим јасно да реконструишем изглед сваке од унутрашњих просторија, чак сам успевала без напора да размештам по њима и масивни намештај, напрегнут до пуцања од неиспричаних искустава. А размештање намештаја, била је игра која ми је опуштала ионако појачано раздражене нерве.

Позвоних једном кратко, одмах потом задржах дуже кажипрст на прекидачу. Чуо се оштар цилик неподмазаних шарки. Кроз одшкринута врата зачух пригушен кашаљ, потом и шапат:

„Не примам госте четвртком после пет.”

„Молим вас...” побунила сам се; нисам ни знала који је дан.

„Жао ми је, госпођице, затекли сте ме у лошем расположењу”, наставио је суво и нагло одгурнуо врата; истурих стопало у последњи час, иначе би ми се залупила пред носом.

Ипак ме је одмерио продорним погледом.

Нешто у мом одлучном држању га је заинтриговало, лепо сам видела како му је лева очна јабучица заиграла и изненада засветлуцала као да је од стакла; померио се с довратка пустивши ме да уђем, уз дубок наклон. Грубе боре у угловима усана, које су га чиниле неприступачним, чак и одбојним, омекшаше и преко његовог суморног лица неочекивано заблиста срдачан осмех.

„Опс! Откуд ова муњевита промена?”, нисам одолела, гледајући га право у очи.

„Узмимо да ми се допала нијанса црвене боје конца вашег џемпера, могу да вас замислим како титрате дорћолским улицама, провлачите се између зграда правећи црвени пресек”, насмешио се и понудио ми да седнем на софу испод прозора у коју је већ засео сноп јарког светла.

Нисам у тренутку могла да се сетим где и када сам чула синтагму *црвени пресек* нити сам разумела шта је њоме желео да каже, али ми је зазвучала пријатно и лично. Махнух руком као да отресам мрве с грубе пресвлаке на софи и седох у мало удубљење на средини; осетих оштрину федера под истањеном пресвлаком, који се повио под мојој тежином изазивајући мукли цилик метала о метал.

По навици сам сместа прекрстила ноге.

„Тако сам и мислио”, насмејао се. „Хтео сам да проверим да ли ћете прекрстити ноге. Зато сам вам и понудио да седнете. Но, кад сте већ сели, шта желите да попијете?”, додао је глумећи лежерност.

„Чај од црвене дивље наранџе с ђумбиром и циметом, који вероватно немате”, покушах да узвратим дрскост и залижем начету сујету, свесна да сам управо изрекла немогућу комбинацију.

„У праву сте. Дакле, може мента”, климнуо је одлучно главом и, не сачекавши моју потврду, изашао кроз лучни пролаз који је водио у кухињу.

Његово одсуство искористих да проњушкам по салону и оверим безмало сваки угао. Био је двострано окренут, на улицу и унутрашње двориште, испуњен светлошћу која му је давала флуидност аеродромског хола. Зидови су били неуобичајено голи, и бели, без слика и очекиваних дрангулија каквим су се кинђуриле старе куће. Једино је изнад оквира улазних врата стајао колаж фотографија винчанских ископина, што сам закључила по антропоморфној вази из IV века која се могла видети на свим туристичким проспектима Београда, а чију сам добро обрађену копију уочила у Мартиној соби у Мутаповој; разуме се тада нисам знала да је копија, убеђена да је и она као и остале фигурине оригинал.

Због оскудног намештаја, старински рустични лустер од бронзе одавао је утисак непримерене раскоши и подсетио ме на полијелеје у црквама; нањушила сам и мирис грчког тамјана иако нисам могла да упратим одакле би могао да се шири. Имала сам уопште чудан утисак да нешто недостаје, нешто што би салон учинило пријатно домаћинским а не светим, али у први мах нисам могла да одредим шта је то. Чак је и стилска комада прислоњена уз бочни зид била празна, са црвеном фасциклом из које су провиривали скицен-папири. Деловало је да је на њој привремено, на брзину одложена одмах пошто се зачуло звоно на вратима. И могла сам да га замислим како у журби тражи место где ће да је баци и како влажним длановима зализује косу и зулуфе док прилази вратима и не погледавши кроз шпијунку, забављен кашљуцањем и својом, било ми је и више него јасно – нарцисоидном персоном, маша се за кваку.

На поду није било тепиха, осим једне овеће животињске коже, судећи по затупастој њушци – вероватно медвеђе, на којој су стајале две мале бидермајер фотеље и округли политирани сточић, што су поред комоде и софе били сав намештај, и претпоставке о масивним комадима, погодним за размештање и опуштање нерава, пале су сместа у воду.

Двокрилним вратима излазило се на застакљену терасу с погледом на окоровелу башту с местимичним хумкама шута и старудије; била је некако неприродно стишњена зидовима суседних зграда и изгледала као ничији простор, али зато свачији отпад.

Разгрнух завесу, привучена обрисима штафелаја.

„Мој ателе”, пренуо ме је, провиривши изненада иза лучног пролаза. Шмекерски је ослонио потиљак и задњицу на довратак.

Затечена, испустих паучинасту тканину.

„Нисам чула кад сте ушли, извините... Ипак нисте математи-чар? Била сам убеђена... И она је...”, промрмљах оклевајући да на-ставим. Заустављена врелим таласом који ми је голицаво надирао у образе, спустих главу и увукох руке у задње џепове фармерки.

„Ви црвените, као каква девојчица? Заборавили сте да сте одрасла жена? Шта ли? Она, кажете?”, додавао је питање на пи-тање с пристојним паузама, не померајући се из изазовне позе, само је малко подигао десно колено и подупирући се стопалом о ивицу рагастова, изазовно је стао да се клати у куковима.

„Продавачица из руске књижаре... Марта Шумак”, појасних ужурбано, седајући на софу. „Долазили сте, виђала сам вас тамо често... Не ради више, ни она а ни књижара, одавно је затворе-на. А Марта... уосталом, није ни важно...”, нетремице је пратио покрете мојих прстију, што ме је збуњивало, нагло прекинух ми-сао и смерно прекрстих руке у крилу.

„Знам о коме говорите. Она вас је упутила на мене; тако бар верујете. О детаљима, сигуран сам, нисте ни покушали да дума-те. Обе сте прилично површне. И она је тако мислила док вам је исписивала адресу на тај папирић. Никако да га смрвите! Оста-вљате трагове као Црвенцемперка. Женски бајколики резон”, за-махнуо је главом ка ходнику на утрунке папира; из очију му је искричила готово дечја радозналост ишчекујући моју реакцију. Постиђена испустих гужвицу; видела сам како се одбија од брод-ски под, котрља и нестаје под софу. „Знам и зашто сте овде. До-шли сте *џобоже* по цртеж Косте Миличевића”, упитно је подигао десну обрву и нагло се исправио; зажуљала ме је његова неверица наглашена с *џобоже*. „На тераси је, на малом штафелају. Јесте ли знали да је она само скица за нешто грандиозно: цртеж у боји или уље на платну, нисам сигуран, али мислим да је канио да насли-ка слику великог формата. Сумњам, с оправданим разлогом, како иначе објаснити толике припреме и конспиративу. Можете је по-гледати, изађите слободно, донећу чај за вама”, поглед му се на тренутак помутио и попримио арогантност. Из неког разлога, вео-ма сам се узнемирила због тога, мада нисам била изненађена ко-личином испољене надмености. Лаганим корацима запутила сам се ка тераси. Присетих се колико ми је деловао самоуверено док сам га повремено виђала у књижари како парадира с неупаљеном лулом коју је заводљиво превлачио преко уредно штуцоване про-седе брадице, грицкајући усне и заостале трунке дувана. Урадио

је то и овога пута, одложивши тацну с две чајене шољице на узани сто с високим ногарима, готово мазно је провукао дршку луле преко маљавих наусница, само ми је сад изгледао кудикамо мужевније и до те мере привлачан да сам стидљиво оборила поглед на гомилу платана прислоњених уза зид испод реда прозора.

„Београд је изузетан град који лежи на растреситим наслагама историје, прокрвљен жилама бурних и млаких догађаја, наизменични редови конструисаних интрига, праве га по потреби освајача вулкански занимљивим. Слажете ли се да је Дорћол његов Златни пресек? Најзанимљивији приказ престонице с вишком историје. И тај вишак – сасвим могуће и страсти – злато алхемијски преводи у крв, и обрнуто. Такође, по потреби освајача, али и патрона”, пришао је прозорима, узео из керамичке посуде са симса дугачку четкицу од fine свињске длаке и њоме ишчистио пуњење за лулу, потом је напунио дуваном из дубље непрозирне кесе коју је све време стискао испод десне мишке. Очекивала сам да је запали, али он ју је само принео уснама, тек овлаш врхом дршке куцнувши по предњим зубима.

Нисам рекла ништа. Посматрала сам га неколико, учинило ми се предугих тренутака, закотрљавши врелу шољицу преко образа. Покретао је у мени нешто велико и грозничаво, што више нисам успевала да обуздам нити контролишем. Био ми је окренут леђима, и то ме је охрабрило да га слободно одмерим од главе до пете. Приметих колико му је тело упркос годинама чврсто и очувано, леђа усправна и правилно заобљена, рамена и руке испресецане снажним мишицама, задњица затегнута. Процењивала сам да није могао имати више од шездесет, мада нисам била вична у проценама годишта, нарочито мушкараца. Из њега је исижавала нека неуобичајена снага каква се пре могла приписати двадесетогодишњаку а која му је ипак поседнички припадала.

„Тамо где се заустави жена, стане живот”, рекао је изненада помало колебљивим тоном и сео на треножац уз мали штафелај на коме је, овлаш причвршћен конопцем, лелујао танушни лист с искрзалом и пожутелим крајевима.

С олакшањем препознах цртеж Вида, острва смрти, које је Коста Миличевић из само њему знаних разлога представљао грубо исцртаним главама лава и коња са антропоморфним наказним телима, ни женским ни мушким, као хермафродити. Слутила сам да су персонификовали смрт, иако у време док их је цртао и није богзна колико био окружен примамљивим лицима, морем никако, небом и умирањима помало, али је зато ловио секвенце пејзажа ухваћених хитрим потезом из воза у покрету на релацији Минхен–Београд. И плава боја неба и мора је белом празнином спорог

умирања преведена у сребрносиве површине које су доцније окупирале платно осликавано жустрим пастуозним наносима сликарском лопатицом на свим његовим крфским представама. Али како је наслутио боравак на Крфу? Острво Видо? И рат? Седећи с архитектором Миланом Капетановићем у купеу прве класе Оријент експреса. Док је слушао објашњења планова градње нове зграде намењене за Уметничко-занатску школу, ловио је обресе брда и пашњака које је брзина воза у покрету сецкала телеграфским стубовима на фрагменте зелених плоха и преводила их у сликарску површину, а он их сместа овековечавао на папиру оловком, угљеном, крејоном у боји, размазивао сиву праšину наизменично јагодицама свих прстију, чак их по потреби утапкавао и длановима.

Нисам разумела шта покушава да ми поручи уместо несрећног сликара. Нетремице сам зурила у Костин цртеж као мамац, размишљајући о вулканским наслагама, црвеном пресеку, Дорћолу и Београду, али ми се реченица о жени и животу толико допала да сам махинално потврдно климнула главом, готово се стровалила на клупу наспрам штафелаја, одлучна да ћутке дочекам наставак његових мисли, не усуђујући се да их реметим чак ни звуком сецкавих гутљаја отпијеног чаја.

„Многи су у руску књижару долазили не због математике него због продавачице, верујем и ваш главни романескни лик, иако је он био математичар старог кова, а математика не иде без старих народа, као на пример Руса или Арапа. Да ли сте икада помислили да је можда и он био Рус? Не, пардон, ипак је он Србин! Или камуфлирани Арапин? Све је могуће! Ко је уопште био наш Математичар? Зна ли то ико?“, наставио је да набраја правећи ритмичне паузе иза речи као да певуши.

Није могао да зна ко сам, нисам му најавила долазак, сигурна сам да није ни Марта, а у књижари смо разменили тек неколико немих гестикулација, и моје занимање је могао само да наслути, у најбољем случају предосети, у шта сам ипак сумњала.

Он ће рећи вас а не цртеж, прошле су ми као оштро сечиво кроз главу Мартине речи док ми је у свом стану у Мутаповој великодушно пружала Костине скице и листић са адресом.

„Она је ипак изабрала њега, али ми то није сметало да је бар гледам како вешто прикрива тајну. Забављао сам се, шта да вам кажем“, слегнуо је раменима, али се одмах исправио и наставио ток мисли не приметивши моју недоумицу. „Сирота жена, није знала да је тајна шупаљ суд и да увек проналази рупу којом ће истећи да би се разоткрила и све нас бар привремено разонодила“, врхом дршке луле мазно је чешао науснице. „Питате се да ли их је опсела њена лепота? Не, јер и није била нарочито лепа, бар

не по мерилима једног просечног мушкарца, спремног на реалне процене, помиреног са судбином али и са сујетом, колико је поседовала неку аристократску префињеност и сензибил, од оних што се не наслеђују нити стичу, више да су јој припадали по правди бољег прста. А Бог ју је и те како обележио. Кажипрстом. Као Рембрантову Саскију ван Ољенбурх или Дантеову Беатричу. Или вас. Извините, које име сте изговорили на улазним вратима?”, нестрпљиво је заковитлао кажипрстом око моје главе, готово ми додирнувши чело.

Осетих поново сарказам у његовом исфингираном питању.

„Нисам вам уопште поменула своје име”, одговорила сам страхујући да он не помене Петрарку или недајбоже регистратуру и Анту Ковачића.

„Онда ми кажите сада.”

„Лаура.”

„Океј, знао сам да сте били нечији...” Молећиво сам га погледала и учинило ми се да је схватио да треба да стане, мало се тргнуо и као пречувши шта сам рекла, наставио претходну мисао: „А да ли сте ви знали да сам у руску књижару долазио не због књига него због вас; математика ме занимала тек да попуним архитектонске промашаје на платну нацртном геометријом коју као лош ђак никада нисам савладао. Требао сам вам и то сам схватио при првом нашем сусрету. Тада додуше још нисам знао како и зашто. Али, кад ми је допао Миличевих цртеж, било је лакше, имао сам вас у шапи. Ни ви нисте могли без мене, ни ја без вас. Пат позиција, рекло би се, најбоље стање да се покрене из места и крене даље. Ви нисте могли да завршите књигу. Ја – слику. Ви сте дошли по крај романа, ја по последњу бисерну тачку коју ћу убости у око својој вишегодишњој имагинацији. То ме подстицало, помало мазохистички и радовало. Могли сте да фалширате. Али нисте! И, ето вас – на мом терену. Прави галиматијас, а?”, упитно ме је поново погледао; нисам могла да направим ред којим бих примала буљук његових изречених мисли.

„Да”, успела сам с тешком муком да истиснем из себе.

Направио је један нарочит гест, својствен онима који се спремају да саопште нешто важно за шта је потребна обострана концентрација. Примирила сам се, ионако не знајући шта бих са собом.

„А ушао сам тог априла у књижару, како се оно брзоплето каже: игром случаја. Замислите живот утачкан коинциденцијама као поентилистичко платно. Сињаково, на пример. Том сликару и име звучи као скуп бојених тачака, и замислите да је у свакој развијен по случај, као преводница личног у опште”, дршком луле

боцнуо је лево ухо иако сам сумњала да га је засврбело. Нисам разумела шта тачно намерава да ми каже, али сам ћутке слушала. „Усред гужве у Кнезу приметио сам човека, за данашње прилике необичног изгледа и понашања, као да је долутао из прошлости. Замишљао сам да је једног таквог чудака пратио и Леонардо да Винчи по улицама Рима желећи да у мислима што верније сачува његов лик како би га после увео у композицију *Тајна вечера*. Камуфлираног Јуду међу апостоле и Христа. Зато је морао добро да га загледа, запамти сваку карактеристичну црту на његовом измрешканом лицу. А за то је мало један сусрет; говорим из личног искуства. Знао је некада и данима да прати истог човека, дешавало се и месецима. Заузврат је несрећнику нудио новац, доста новца за тако минорну услугу. И свима било потаман. Пратите ли ви занимљива лица за своје приче?“, упитао је изненада с приметном дозом ироније у гласу, али је одмах наставио и не сачекавши одговор, што сам усталом и сама схватила пре као констатацију него питање. „Велики је ово град и ексцентрика је на сваком кораку, но дотични је поред необичне спољашњости у цепу носио нешто што нисам другачије могао да протумачим него као мамац. Магнолију. Чак сам помислио да је актер неког филма чији кадар управо снимају, и кренуо сам за њим из чисте радозналости. Све до руске књижаре у којој сте ви већ стајали, сећам се, негде при дну, једва да сам вас и приметио. Нехајно коленима ослоњени на ивицу стола, држали сте отворену књигу преко које сте нас све скенирали. И, ето нове карике, помислих као да сам пронашао разрешујући смисао. Сместа сам заборавио на дотичног, на магнолију, јер ви сте ме у трену опсели својом егзотичношћу. Још с тим тешко одгонетљивим смешком деловали сте као једна од Леонардових мадона, али не Мона Лиза него баш мадона. Мона Лиза ми се попела наврх главе својим плачљивим кезом!“, кратко се притворно накашљао, дајући озбиљност изговореним речима, процењивачки ме осмотрио и дршком луле стао у ваздуху да исцртава контуре мог лика. „Тај загонетан осмех имате и сада, усне вам тек малко затеже нерв; многима би заличио на смешак, ја сам га на свом платну извукао флуидним зарезом. Неки би га тумачили и као лицемерје, мени је једноставно симпатичан, довољно памтљив да га видим кад год зажмурим. Он је поента вашег лика, за којом је и Леонардо трагао“, приметих искру дивљења у његовим очима.

Окупирало ме малопређашње осећање – одсуство сопственог изненађења, што ме овога пута није чудило. У његовом присуству све мање ствари ме је чудило и ниједну нисам ни покушала да анализирам, како сам иначе имала обичај. Пристала сам на

игру уласком у његов простор, иако ме је зналачки држао ван забрана у ком се кретао сигурно као по сопственој соби. Препуштала сам се вулканској лави која је у врелим таласима избијала из темеља предратне зграде, надирала ми дуж кичме, допуњавала се с врелином порцелана којег сам и даље трљала о образе.

Изнанада је пришао највећем штафелају и, театарлно млатарајући рукама, окренуо га према мени; наглим покретом свукао је плишану драперију.

Одевена у белу провидну хаљину с платна ме је нетремице посматрала млада жена поносног држања. Једном руком била је налакћена о зид обрастао бршљаном и ретком маховином, палцем је љупко подбочила браду, другом је придржавала тилане наборе хаљине као да их милује; ноге је прекрстила толико високо да јој је десно колено безмало дотицало једва истакнуту јабучицу врата. Загледана с податном пажњом у онога ко ју је сликао, истовремено и заводио. Дуга кестењаста коса падала јој је преко голих рамена и напола откривених груди као у ренесансних дона. Приметих како су мале и једре, с најежуреним брадавицама што су пробијале чипкани обруб.

У тој жени препознала сам саму себе. Моје тело, моје лице, очи, коса, држање, стас, моја фигура уроњена у моју боју – чисту белу!

Панично поскочих, али нисам успела да испустим ни гласа. Немо сам, испружених руку, стајала пред платном и пред њим. У магловитим размишљањима идентификовала сам се с Диреровом Евом коју неправедно изгоне из раја, и да сам могла да изустим и реч, питала бих га да ли је њу имао на уму кад ме је безмало натерао да заузем њену позу и позајмим њен очајнички израз лица.

Као да је очекивао такву моју реакцију, нежно ми је обема шакама дочекао рамена и вратио ме на место. Забелело ми се пред очима и слика очајне Еве као прашина ишчезла је у беличасти сфумато у позадину слике са штафелаја.

„Постоји више од двадесет нијанси белог и око не може да их запази, али их инстинктивно наслућује. Нарочито деца и нервни болесници, али не извлачите из тога никакве личне закључке”, насмешио се примивши сасвим мирно моју затеченост. „Коста Миличевић је белу представљао сивим површинама које су гутале све пред собом, као море лешеве које је призвао халуцинацијама и готово пореметио памећу пред страшном визијом коју је имао безмало петнаест година пре него што се обистинила. Сумњам да је визија изазвана глађу. Многа епохална открића у историји уметности и стања на граници умног и заумног узрокована су баналним поводом – празним желуцем. А изгладнео, видео је рат и

страдања! Једино на шта човек не успева да се навикне су умирања”, одмакнуо се погнуте главе неколико корака уназад.

Нисам му видела лице, али пожелела сам да је модро и ледено попут мора. Сад сам већ шољицу с недопијеним чајем намерно испустила на плочице. Распукла се на два, приметих с дивљењем, готово симетрична дела, распрскавајући зеленкасту текућину по плочицама и ногарима штафелаја. Одшутних парчад ка његовим босим стопалима, дајући му знак да настави да ме излуђује начетим мислима које нисам успевала ни на који начин да повежем нити да им докучим стварни, или бар засебни смисао, чије бих коцкице после склопила у мозаик.

Дуван из неупаљене луле мирисао је на суве трешње.

„Ја?”, упитах ипак, прибравши се од изненађења; глас ми је подрхтавао, као и кажипрст и даље с неверицом упрт у слику.

„Да, по сећању и машти једног маторог перверзњака, тако ме сигурно доживљавате. Али још нисам довршио, борим се истовремено и са реалношћу и са старошћу. Сликам вас седам година, илузорно вајам немешаним бојама. Ваше тело и ваш лик примају само сирове тонове, и ту је зачкољица које сам тек скоро постао свестан. Већ сам почео да губим везу с извором. Понестало ми је инспирације и надахнућа. И сад бих, гледајући вас изблиза, коначно могао да убодем бисерну тачку у ово тамно око и окончам с вама, а и с њом”, нагло се исправио, дунуо у око младе жене са слике; осетих како ми живац на левом оку неконтролисано подрхтава и снажно дланом притиснух немирно место. „Завршим с платном које сам најдуже сликао, остављао га избљувано, и враћао му се с кривицом целата који покуњено ступа на место злочина. Мада увек растерећен, као после доброг секса, мирно сам сагледавао своју жртву и све око ње”, уздахнуо је и поново прекрио штафелај. Начас ми је деловао толико усамљен да сам осетила неодољиву потребу да му се обиснем око врата, али задржах се у месту. Учинило ми се чак да му је жао што сам ту и што сам прекинула нешто што је годинама градио чежњом, у чему се осећао комотно и свој на свом. „Сликар може да заврши платно кад год пожели, у сваком тренутку стане и каже: доста, овде је крај! Да нисте дошли, не знам да ли бих икада завршио ову слику. Мада, тек сад нисам сигуран да ли ћу моћи. Променили сте се”, додао је тише.

Последња реченица ме је убола као жаока; већ измрцварене сујете, скренух поглед на цртеж на малом штафелају покрај његове главе, коју је обасјавала јака светлост као ореолска позлата. Кроки лава с два антропоморфна тела, а поред њега коњ, исцртани у неколико оштрих потеза крејоном у боји, осенчени угљеном

и графитном оловком по којима су се оцртавали трагови прстију, дисхармонично су попуњавали доњу белину листа, тако да је изгледало као да је над фигурама замишљено небо и као да су цртане баш због тог неба, и као да су у његовој служби.

Празнина у мени није изазивала асоцијацију на смрт, поготово не на острво смрти, поготово не на Видо, за које нисам тачно ни знала где је, али јесте на санаторијум. У левом доњем углу приметих ситан испис и препознах сликарев рукопис, али и исто црвено мастило којим је потписао и осталих пет цртежа. *Оријентални експрес – ВИДО, Острво Смрти* и шест дописаних речи од којих је прва била видно подебљана црвеним крејоном: **Станици сајуџиници и мученици сфинџи-кафани**. Речи је од два велика укочена слова одвајала дужа црта. Препознала сам његове иницијале, наслућујући којом муком је смиривао левицу док је извлачио линију по линију, не успевајући ипак да прикрије дрхтање. На горњој половини листа стајало је: **Господарска механа на сеновијом Сењаку**, и опет су прве две речи биле истакнуте. И одједном ми се отворило: то су заправо два последња цртежа за којима сам трагала. Нацртао их је на једном папиру и поделио их златним пресеком на два дела, два листа као шесту и седму поруку, доскочивши играчима.

Одахнула сам; моја потрага за седмим листом овде се зауставља.

САСТАВИЛА САМ СЕДАМ СКИЦА У ЈЕДНУ СЛИКУ

Црвени пресек/К-М

Бићу лав, можда и коњ

Убијен једног леденог јуџира

На стази која наликује

Трамвајској шини по ширини и дужини на

Станици сајуџиници и мученици сфинџи-кафани

Господарска механа на сеновијом Сењаку

(Одломак из романа у настајању *Црвени пресек*)